

Obraćanje Visokog predstavnika Paddyja Ashdowna Parlamentu Federacije BiH

Dozvolite mi da vam se odmah na početku zahvalim što ste me pozvali da vam se danas obratim i da nakon toga povedemo dijalog u kojem će, nadam se, pitanja i odgovori biti iskreni i otvoreni.

Otkako sam došao u Bosnu i Hercegovinu, prije dva mjeseca, ovo je moje treće obraćanje pred zakonodavnim tijelom. A očekujem i četvrto, kada Narodna skupština RS-a ponovo počne sa radom u rujnu.

Ovakve prigode visoko cijenim. Ne samo zato što strasno vjerujem u vrijednost parlamentarne debate, nego zato što znam da ukoliko se od nas očekuje da u ovoj zemlji postignemo napredak, postići ćemo ga samo ako skupa radimo.

U svom prvom obraćanju po dolasku u Bosnu i Hercegovinu rekao sam da je za mene partnerstvo ključna riječ. Ovo je dio takvog pristupa.

Zato i jeste toliko važno da razmijenimo stajališta, i to ne samo putem obvezatnog selektivnog medija dnevne štampe ili večernjeg dnevnika, nego redovito, izravno, licem u lice.

To je pravo značenje partnerstva. Redovit dijalog, prava debata i iskrena razmjena stajališta.

I upravo sam u tom duhu danas došao u ovu salu.

I upravo s tom činjenicom na umu ću započeti svoje obraćanje, tako što ću se osvrnuti na nedavnu sagu o boračkim pravima.

Odgovorna politika

Posmatrano izolirano od svega ostalog, ja, kao i vaši mnogobrojni glasači bez sumnje, mogu razumjeti apel da se povećaju isplate borcima užasnog rata u Bosni.

Na kraju krajeva, otići u rat jednako je što i podnijeti konačnu žrtvu.

Znam. Bio sam vojnik. Znam dobre ljude koji su riskirali vlastiti život – neki od njih ga čak i dali – za svoje voljene, za svoj narod, za svoju zemlju.

Neki od tih ljudi su bili moje kolege. Neki su mi bili prijatelji.

Ali, ja sam također i političar. Član parlamenta. I zato znam da se svako opterećenje javnih sredstava mora procijeniti u odnosu na detaljnu procjenu potreba, kao i detaljnu analizu troškova.

Ne možemo udovoljiti potrebama koje nismo izvagali, trošenjem sredstava koja nemamo. To je tako jednostavno.

Stoga pozdravljam one koji su povukli prijedlog zakona o boračkim pravima i tako spasili desetine miliona dolara koje se sada mogu utrošiti na stariju populaciju, na mlade, na nezaposlene, na invalide, i svakako, i na samu boračku populaciju.

Nedonošenje zakona predstavljalo je hrabar čin – ispravan čin.

Time je spašena reputacija ove zemlje u očima svijeta.

Time je dokazano da se vlastima u BiH može vjerovati.

A sada moramo osigurati da se takve krize ne ponove.

Moramo osigurati da iz te epizode naučimo i da uvedemo održiv i pouzdan sustav socijalnih davanja za svakoga – uključujući i za same borce.

A u situaciji kada se približavaju izbori, nadam se da će se svatko, bez obzira da li je u poziciji ili opoziciji, oduprijeti izazovu davanja neodgovornih obećanja danas, koja se sutra neće moći ispuniti.

Davati obećanja za koja znate da su neostvariva, idu na štetu ugledu BiH, umanjuju rukovođenje, te dalje podrivaju povjerenje javnosti u politiku i političare.

Zbog toga apeliram na Vladu da izvrši sveobuhvatan pregled izdataka u društvenom sektoru, i temeljitu procjenu potreba boračke zajednice. Ovo je odgovoran način za nastavljjanje ovih aktivnosti i jedini način kojim se može osigurati da oni koji imaju najveće probleme primaju najveću pomoć. To je također jedini način da se osigura da ne prekoračimo budžet trošenjem novca kojeg nemamo.

Samo ako smo iskreni prema biračima u vezi sa onim što možemo ostvariti možemo izbjeći povratak u onu vrstu dužničkih problema koju je Federacija sebi nametnula u poslijeratnim godinama. One ogromne dugove koji su doveli do toga da mirovine nisu isplaćivane i po pet mjeseci zaredom. To je dovelo i do obustave isplate invalidnina. To je dovelo i do nemogućnosti isplate plaća, te nemogućnosti održavanja infrastrukture.

Kratkoročna dobit. Dugoročan bol. To je posljedica neodgovornih poteza kojima se proračun rasipa.

Već ste daleko odmakli na putu dovođenja u red svoj dom. Počeli ste osiguravati prihode i rješavati svoje financije. Nemojte sada djelovati na način koji će sve to dovesti u opasnost, sada kada stvari izgleda idu na bolje. Nemojte se igrati stranačke politike sa budućnošću ljudi.

I nemojte se igrati stranačke politike sa vođstvom Federacije. Pozicije ministra financija i ministra za izbjeglice i socijalnu politiku su i dalje upražnjenje, usprkos činjenici da su vam dostavljena imena odgovarajućih kandidata na

odobrenje. Koliko shvatam, o tom pitanju ćete razgovarati danas. Apeliram na vas da stavite interese dobre uprave prije stranačke politike i da osigurate popunjavanje tih pozicija bez odlaganja.

Drugo pitanje koje zadire u samu srž odgovorne politike je pitanje imuniteta od krivičnog gonjenja koje je omogućeno parlamentarcima, ministrima i drugim višim državnim službenicima.

Istraživao sam kako se ovaj princip primjenjuje u Bosni i Hercegovini. Postoje različiti načini za primjenu principa imuniteta, ali kao što će vam većina ljudi koja živi u ovoj zemlji reći, način na koji se ovaj zakon primjenjuje u nekim slučajevima donosi rizik udaljavanja od osnovnih principa vladavine prava i parlamentarne demokracije.

Svrha imuniteta je jačanje institucija, a ne zaštita pojedinaca. U mojoj zemlji, na primjer, imunitet se koristi kao sredstvo za zaštitu slobode govora. Ne postoji nikakva posebna zaštita parlamentaraca u krivičnim predmetima.

Bojim se da je način na koji se imunitet koristi u BiH kontradiktoran demokratskim standardima otvorenosti, odgovornosti i jednakosti pred zakonom. Čini mi se pomalo čudnim da političari koji prave zakone sebe proglašavaju imunim od uobičajenih zakonskih postupaka. Možda postoje razlozi za ovo i u tom slučaju bih ih volio čuti. Možda ne postoje. U tom slučaju bismo možda trebali razmisliti o reformi.

Stoga, vidite sva ova pitanja se tiču jedne stvari – održavanje povjerenja javnosti u politički sustav. A ovo će postati sve značajnije kako se izbori budu približavali.

Odgovorno vođenje kampanje

Godinama sam vodio mnogobrojne izborne kampanje – čak i previše da bih se sjećao svih. I znam kako se konkurencija

pojačava s približavanjem samih izbora.

Ali vam ipak moram reći da žalim zbog načina na koji je ova kampanja počela.

Tvrdnje i optužbe. Klevete i inkriminacija. Napadi i protunapadi.

Takve “ratove klevetanja” sam vidio i u svojoj zemlji. I uvijek se na isti način završavaju.

Svaki dan se suočavamo sa baražnom paljbom negativne promidzbe koja je svakim danom sve jača i beznadežnija.

Svaki dan se i glasači suočavaju sa istim.

I svaki dan reputacija cjelokupnog političkog procesa trpi sve veće štete. Na kraju nitko ne dobiva – svi gube, osim možda tiska. Ono što je izgubljeno i što se teško može ponovo osvojiti je povjerenje javnosti u političare i njihova vjera u cjelokupan politički proces.

Odista me brine mali odziv birača 5. listopada. Ovi “ratovi klevetanja” će to učiniti još vjerojatnijim.

Dakle, kada se vratimo sa godišnjih odmora, nadam se da će kandidati kazati građanima zašto trebaju glasati za njihovu stranku, a ne zašto ne bi trebali glasati za neku drugu stranku.

Nadam se da će pokazati da im je stalo do vlasti s ciljem, a ne samo radi same vlasti.

Poruka građana ne može biti jasnija. Oni žele više radnih mjesta, manje kriminala i bolji život. Žele pristojne plaće i pouzdan sustav socijalne zaštite. Oni žele da znaju da će njihova djeca imati veće mogućnosti nego što su ih oni imali.

To je program koji će, nadam se, preovladavati u predstojećoj kampanji. Na nama je da to i osiguramo.

A mi možemo početi iz ove sale, zajedno sa drugim zakonodavnim organima Bosne i Hercegovine, da provodimo reforme koje ova zemlja tako očajnički treba.

Vođenje kampanje u oblasti gospodarstva

U oblasti gospodarstva bismo mogli odmah danas početi sa razmatranjem Zakona o električnoj energiji, koji se nalazi u hitnoj proceduri. Ne radi se samo o tome da od njega ovisi kredit of 230 milijuna dolara od Svjetske banke, nego će on biti od koristi potrošačima i osiguraće radna mjesta za one koji žive u blizini hidroelektrana u Jablanici i Rami, kao i u Tuzli i Kaknju.

Mogli bismo donijeti Zakon o zemljišnim knjigama koji će dati toliko potrebno pojašnjenje i sigurnost u vezi sa stanjem imovine u Federaciji, i učiniti BiH privlačnijom za poduzetnike.

Mogli bismo pomoći malim poduzećima da podižu kredite i da se šire ako bi Zastupnički dom danas donio Zakon o bankama – usklađen sa Domom naroda.

Mogli bismo uvesti mjere koje bi smanjile mnoštvo nepotrebnih propisa i birokracije, koji otežavaju pošteno vođenje posla u ovoj zemlji.

Mogli bismo smanjiti vrijeme koje je potrebno da bi se registriralo novo poduzeće u Federaciji sve dok se BiH ne bude mogla natjecati sa svojim susjedima u pokušajima da privuče investicije u zemlju, koje su od vitalne važnosti ako želimo da otvorimo nova radna mjesta.

To je vrsta kampanje koja zbilja osvaja glasove. Donošenje praktičnih, ekonomičnih, konkretnih reformi koje će modernizirati gospodarstvo i donijeti korist građanima koje zastupate.

Vođenje kapmanje u oblasti vladavine prava

Isto se primjenjuje i na vladavinu prava.

Zagovarati zakonitosti je jedna stvar. Svaka stranka to može uraditi. Međutim, donošenje i provođenje konkretnih reformi koje taj princip pretvaraju u stvarnost – realnost u životima običnih ljudi – to je način da se dobije kredibilitet i povjerenje među glasačima.

Osigurati da zgrada u vlasništvu Federacije, koja je određena kao potencijalno mjesto za Sud BiH, bude prenijeta na relevantne državne organe u ovu svrhu, bi također pokazalo vašu opredijeljenost za vladavinu prava.

Omogućavanje početka rada Visokog sudskog vijeća do jeseni bi bio još jedan snažan iskaz političke volje. Ovi bi, više od bilo čega, osiguralo da BiH ubuduće ima visokokvalitetne sudije i tužitelje koje zaslužuje.

Međutim, trebaće nam vaša šira pomoć za restrukturiranje sustava suda i tužiteljstva. Moj Ured, zajedno sa Ministarstvom pravde i sudijama i tužiteljima, radi na izradi prijedloga za restrukturiranje oba sustava. Konačne prijedloge ćemo dostaviti ministru pravde u kolovozu mjesecu. Očekujemo od parlamentarnih Domova da nam pomognu u ovom projektu. Vrijeme je od ključne važnosti, posebno u pogledu predstojećeg osnivanja Visokog sudskog vijeća koje će odabirati sudije i tužitelje za rad u novim restrukturiranim sustavima.

Danas bi također mogli odmah poduzeti korake za zaštitu integriteta privatnih agencija za zaštitu donošenjem Prijedloga zakona o zaštiti lica i imovine. Znam da je Dom naroda usvojio ovaj Zakon i sada je potrebno odobrenje Zastupničkog doma.

Ovo su pitanja – neka veća, neka manja, ali sva su značajna – koja će nam više nego bilo šta drugo donijeti poštivanje građana Federacije.

Politika je u opasnosti da postane diskreditirana u Bosni i Hercegovini. To ćemo moći promijeniti samo provođenjem stvarnih reformi.

Zauzimo zajednički stav da će predstojeći izbori biti usredsređeni na pitanja koja su važna za građane.

Za gospodarstvenike i radnike.

Za umirovljenike i invalide.

Za nastavnike, učenike i roditelje.

Za ljude izvan ove sale koji jednostavno žele što i svi drugi – šansu da napreduju, uspiju i brinu se za svoje najdraže.

Učinimo da ovi izbori budu njima posvećeni.

Počnimo da stavljamo obične ljude na prvo mjesto.